

Kraftprofitørenes hjelpere mot reindriften

Vindkraftprofitørene kan for tida håve inn enorme inntekter. Etter å ha fått betalt store deler av utbyggingene av staten og strømkundene, kan de håve inn på økte strømpriser. Det eneste som mangler er utbedring av "flaskehalsene" mellom nord og sør, så Nord-Norge også kan få prisene som Sør-Norge har importert fra EU gjennom kablene over Nordsjøen. Dette frister til ennå mer utbygging. Både av vindkraft og av vannkraft, der ikke engang verna vassdrag skal få renne i fred.

Hvor mye kraftutbygging kan det bli i Norge? Om kraftprofitørene får viljen sin, er det bare det fysiske arealet som setter grenser. Etterspørselen på markedet er langt større enn vi klarer å oppfylle om vi bygger ut hvert eneste vassdrag og fyller hvert fjell, hver ås og hver vidde med vindturbiner. Som forfatteren Paulus Utsi skreiv om kraftutbyggingene i Sverige: "Sin dárbbus ii leat geahčči ge – Deras behov är utan gräns". Det er altså andre som må sette grensa. Grensa for hvor mye natur som skal ødelegges for all framtid av hensyn til den kortsiktige profitten til amerikanske investeringsselskap, tyske pensjonsfond, finske bensinselskap, norske spekulanter og de overstadig godt betalte direktørene i Statnett, Statkraft og NVE. Dessverre ser det ikke ut til at våre nåværende regjeringspartier vil være noe bedre til å sette grenser enn deres forgjengere. Kanskje snarere tvert om.

Om ikke politikerne setter grensene, har vi to midler igjen. Det ene er den politiske motstanden, uttrykt ved tusenvis av klager og høringsuttalelser og gjennom aksjoner i marka fra Mardøla og Alta til Frøya og Haramsøya. Det andre er lovverket og de internasjonale konvensjonene som skal beskytte natur, naturbaserte næringer og kulturer som er avhengige av naturen. Trass i mange gode ord i naturmangfoldloven, er naturens rettsvern alt for svakt i Norge i dag. Svært naturskadelige utbygginger har blitt gjennomført på tross av lovens intensjoner, og ingen utbygger er så langt dømt for brudd på naturmangfoldloven. Derimot kom det i høst en dom som viser at reindriften som samisk næring og kulturbærer har et sterkere vern. Høyesterett dømte at utbygginga på Fosen var ulovlig da den var i strid med FN-konvensjonen som sa at urfolk ikke skulle nektes å utøve sin kultur. Denne dommen må få konsekvenser både for tidligere gjennomførte og planlagte utbygginger. En undersøkelse i samtlige reinbeitedistrikter som hadde vindkraftutbygginger viste at disse ga problemer for driften overalt.

I Trøndelag og Nord-Norge utgjør reindriften i dag det største hinderet for uhemma kraftutbygging. Den har allerede fått stoppa ei rekke planer. Skal kraftprofitørene få utnytte alle fortjenestemuligheter i våre fjell og elver, er det derfor nødvendig å knekke motstanden fra reindriften sjøl og fra dem som ønsker at denne næringa og kulturen skal få leve. Et middel her har vært omorganiseringa av reindriftsforvaltninga, bl.a. med nedlegging av områdestyrene som hadde innsigelsesrett mot utbygginger. Minst like viktig er kampen om opinionen. Det gjelder å få flertallet i den norske, og gjerne også den samiske befolkninga til å akseptere inngrep på bekostning av reindriften. Her er det to hovedmetoder: 1. Å "bevise" "vitenskapelig" at reinen ikke skyr vindturbiner og andre inngrep, slik at det trygt kan bygges. Dette sørger utbyggernes konsultantselskaper for. 2. Å få folk flest til å se på reindriften som en fortidslevning som ikke er verdt å ta vare på, som en ulønnsom næring som hindrer mer lønnsomme næringer eller som en trussel mot naturen gjennom motorferdsel og overbeite. Det sørger ei rekke debattanter for med nesten daglige innlegg i media.

Av de mange innlegga med angrep på reindriften skal vi kommentere to. Det ene er i Ságat 28.01.2022 og er skrevet av Jan Wengen. Vi finner det spesielt påkrevet å ta til motmæle mot dette, siden forfatteren har gitt uttrykk for disse holdningene i Naturvernforbundet.

(<https://naturvernforbundet.no/finnmark/debatt/redd-finnmarksvidda-article24321-2030.html>)

Wengen tar utgangspunkt i uheldige sider ved reindriften som skader av reingjerder og motorisert ferdsel, men overdriver skadene til det paradiske: "*Vidda er blitt en svart ørken.*" Han går ikke bare til angrep på dagens reindriften, men på hele reindriftnæringa gjennom hundrevis av år: "*Reindriften har siden 1600-tallet forsøkt å presse ut den fastboende befolkning ved å drive reinen inn på arealer som er nytte av disse.*" Når reindriften setter seg mot å avgi beiteareal til kobbergruve i Repparfjord, svarer han med at reindriften her har fått økt areal pga. nedlegging av jordbruk. Når

reindrifta protesterer mot vindkraftutbygging, "beviser" han at vindkrafta ikke skremmer reinen og hans sannhetsvitne er det forskningsmiljøet i Oslo som er betalt av vindkraftindustrien for å si dette. Når han på dette vis har fraskrevet reindriftsutøverne enhver troverdighet, kommer det som prikken over i-en: *"Reindriftsutøverne tilhører imidlertid den samiske elite, de med penger og politisk makt."*

En av dem som de siste åra har gjort mest for å støtte vindkraftprofitørene mot reindrifta er advokat Oddmund Enoksen, som stadig titulerer seg som SV-medlem i et forsøk på å trekke partiet sitt med i dette korstoget. For det ene vindkraftanlegget etter det andre viser han til at vindkrafta skaper større verdi enn reindrifta. Etter å ha brukt denne formelen på Kvitfjell/Raudfjell, Øyfjellet m.fl. forsvarer han i et innlegg publisert på Fosna-folket 25.01.22 det ulovlig oppsatte anlegget på Fosen: *"Produksjonsverdien for vindturbinene er 2.695 ganger større enn verdien av reinbeitedistriktets kjøttproduksjon"* og konklusjonen blir da *"Dersom det mot formodning skulle vise seg at det ikke er liv laga for både reindrift og vindturbiner, er det reindrifta som må ha vikeplikt."* Dette hevder han helt generelt, med andre ord skal reindrifta bort overalt der det kan drives annen virksomhet, som noen kan tjene penger på. På lignende vis har han argumentert for vannkraftutbygging, gruvedrift osv.

De to nevnte er bare en liten del av kraftprofitørene og gruvespekulantene sine betalte eller ubetalte handlangere for å få fjerna det hinderet som reindrifta utgjør for deres rasering av naturen i nord. I Naturvernforbundet kan det være delte meninger om en del sider ved dagens reindrift og om rovdyr i reinbeiteområder, men vi vil stå sammen med reindriftnæringa for å forsvare denne mot ytterligere inngrep i arealene, og for forsvar for at næringa og samisk kultur skal ha en framtid i Norge.

Naturvernforbundet i Ávjovárri

Piera Jovvna Somby, leder
Svein Lund, sekretær